

Milieubewust inkopen

Overheid mist kennis voor groene inkoop

JOOP BOUMA, REDACTIE DUURZAAMHEID & NATUUR – 31/01/15, 01:37

Ontwikkeling gaat zo snel dat inkopers achter de feiten aanlopen

Rijk, gemeenten en provincies missen kennis om goed duurzaam in te kopen. Dat zeggen niet alleen experts, maar dat vinden inkopers zelf ook. Ze pleiten voor kennisvergroting en professionalisering.

Zes maatschappelijke organisaties, waaronder MVO Nederland en werkgeversorganisatie VNO-NCW, stelden gisteren in een brief aan de Tweede Kamer dat gemeenten, provincies en rijk zich niet houden aan de beloften om milieubewust in te kopen. De overheid heeft jaarlijks 60 miljard te besteden.

Sinds 2010 mag de rijksoverheid alleen nog maar duurzaam inkopen. Sinds 1 januari geldt dit ook voor gemeenten. Volgens de organisaties gaat het met de duurzame inkoop nog niet goed. Ze willen dat er nieuwe, harde afspraken worden gemaakt.

Volgens Jan Telgen, deeltijd-hoogleraar inkoopmanagement in Twente en specialist op het gebied van overheidsaanbestedingen, innoveert het duurzame veld zo snel dat inkopers in feite voortdurend achter de feiten aanlopen. "Bijvoorbeeld: in de eisen staat nu vaak dat printers dubbelzijdig moeten kunnen afdrukken. Dat was tien jaar geleden innovatief, maar tegenwoordig heeft iedere thuisprinter die functie. Op alle gebieden worden doorlopend innovaties doorgevoerd."

Telgen vindt dat de inkopers moeten professionaliseren. "Inkoop is een technisch zeer inhoudelijk vak geworden. Het beroep moet gelijke tred houden met de technologische ontwikkelingen." Uit een peiling onder tien provincies en tien grote steden van de ondernemersvereniging De Groene Zaak blijkt dat criteria voor duurzame producten vaak nietszeggend of verouderd zijn.

Johan Troelstra van de Tender Adviesgroep in Hillegom, gespecialiseerd in nationale en Europese aanbestedingen, ziet in zijn praktijk dat overheden bij aanbestedingen soms onvoldoende kennis hebben. "Dat gaat ten koste van de kwaliteit. Helaas worden inkopers vaak ook niet uitgedaagd door beslissers om duurzaam beleid te vertalen naar inkoop." Inkopers laten kansen liggen, zegt hij. Duurzaam inkopen hoeft niet per se duurder te zijn. "De markt uitdagen op kwaliteit - of het nu gaat om duurzaamheid of kwalitatieve zorg, kan prima samengaan met een lage prijs."

Inkopers bij de rijksoverheid zeggen zelf ook dat er bij hen op gebied van kennis over duurzaamheid en milieu nog wel winst is te halen. De meeste inkopers zijn overtuigd van de meerwaarde van duurzaam inkopen, aldus Jolien Grandia, docent bestuurskunde aan de Erasmus Universiteit. Zij doet promotie-onderzoek naar duurzaam inkopen bij de rijksoverheid. Ze vroeg aan 360 rijksinkopers in hoeverre kennis en natuurlijke interesse voor duurzaamheid, een rol spelen bij inkopen.

Uit haar onderzoek bleek dat betrokkenheid bij de verandering naar duurzaam inkopen een grotere invloed heeft op het duurzaam inkoopgedrag dan kennis. "Duurzaam inkopen is heel lastig. Er zijn per productgroepen grote verschillen. De eisen voor de inkoop van duurzame energie liggen heel anders

dan bij de aanschaf van defensiematerieel. Inkopers bij het Rijk vinden zelf dat ze het best goed doen. Uit mijn enquête bleek dat ze bovengemiddeld toegewijd zijn aan duurzaam inkopen."

Ook sociaal verantwoord inkopen blijkt lastig

De Tweede Kamer spreekt volgende week over het nationale inkoopbeleid. Vooruitlopend op dat debat wil minister Blok (Rijksdienst) niet reageren op de brief van de zes organisaties.

Ook sociaal verantwoord inkopen gaat nog niet zoals zou moeten. Dat zegt Gisela ten Kate van stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (Somo). "Met sociaal verantwoord bedoel ik de omstandigheden waaronder producten die de overheid inkoop worden gemaakt. Neem computers en smartphones. In China moeten werknemers met benzeen werken zonder de juiste bescherming. Maar ook koffie, natuursteen en kleding zijn risicovolle producten. Dit zijn producten die ministeries, gemeenten en provincies geregeld inkopen."

De overheid kan een stimulerende rol spelen in het tegengaan van schendingen van internationale arbeidsnormen, zegt Somo. Uit onderzoek blijkt dat overheden de sociale voorwaarden nauwelijks toepassen. Ten Kate: "In slechts drie van de 25 gevallen wordt hier letterlijk naar verwezen."